

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15CoP/25/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6313201890
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jaroslav Gallo
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6313201890.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, vo veci právnej starostlivosti o maloletého C. R., nar. XX. XX. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Brezne, dieťa maloletej matky D. G., nar. XX. XX. XXXX bytom X. nad Y., G. X zastúpená I. I., bytom X. nad Y., G. X a otca C. R., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. nad Y., G. 1, o nariadenie predbežného opatrenia, na odvolanie otca proti uzneseniu Okresného súdu Brezno č. k. 2P/38/2013 - 26 zo dňa 26. 02. 2013, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu z r u š u j e a vec vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Odvolaním napadnutým uznesením okresný súd ex offo začal konanie o nariadenie predbežného opatrenia v rámci ktorého otcovi maloletého C. R. uložil povinnosť odovzdať ho do starostlivosti starej matky I. I.. Zároveň otcovi „maloletej“ správne malo byť „maloletého“ uložil prispievať na výživu „maloletej“ platiť výživné vo výške 26,65 eur mesačne vždy do 15 dňa v mesiaci vopred k rukám I. I. do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Proti uzneseniu okresného súdu podal odvolanie otec maloletého C. R., nar. XX. XX. XXXX, ktorý navrhol uznesenie okresného súdu zrušiť s poukazom na ust. § 45 ods. 1 Zákona o rodine, kedy dôvodom na odovzdanie maloletého dieťaťa do starostlivosti tretej osobe je záujem maloletého dieťaťa, aby bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti inej osobe než rodičovi.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, prejednal vec v medziach daných ustanovením § 212 ods. 2 písm. a) O. s. p., kedy nie je viazaný rozsahom odvolania vzhľadom na to, že ide o vec v ktorej možno začať konanie aj bez z návrhu, a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. uznesenie okresného súdu zrušil z dôvodu nepreskúmateľnosti odvolaním napadnutého uznesenia.

Aj keď odvolací súd v zmysle § 221 ods. 3 O. s. p. v zmysle ktorého, ak odvolací súd rozhoduje o odvolaní proti uzneseniu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, zruší rozhodnutie, len ak zastavuje konanie, by mal rozhodnúť tak, že uznesenie potvrdí (§ 219 O. s. p.) alebo ho zmení (§ 220 O. s. p.), absencia ustanovenia o zrušiteľnosti uznesenia o nariadenie predbežného opatrenia neznamená, že nemôže byť daný dôvod na zrušenie rozhodnutia, ktoré je nepreskúmateľné, a to do takej miery, že nie je z odôvodnenia rozhodnutia zrejмый skutkový stav a nie je možné z tohto dôvodu posúdiť ani to, či súd vec správne právne posúdil. Aj na takého rozhodnutie dopadá ust. § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p., pričom ak je rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreskúmateľné, môže ho odvolací súd z tohto dôvodu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Nepreskúmateľnosťou rozhodnutia z dôvodu nedostatku dôvodov, by došlo k porušeniu práva odvolateľa na spravodlivý súdny proces, a to v spojení s čl. 6 Dohovoru a čl. 7 Dohovoru Ústavy SR. Podľa uvedeného článku totiž „medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a

medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakotvujú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi".

Dôsledkom toho je aj to, že pri hodnotení obsahu odôvodnenia rozhodnutia je treba vziať do úvahy aj čl. 6 Dohovoru a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva.

Rozhodnutie okresného súdu je pre zmätočnosť nepreskúmateľné. Maloletá navrhovateľka D. G. podala návrh na vydanie predbežného opatrenia aj vo veci priznania rodičovských práv a povinností v zmysle § 29 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého súd môže priznať rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa aj maloleťmu rodičovi dieťaťa staršiemu ako 16 rokov, ak spĺňa predpoklady, že výkon tohto práva zabezpečí v záujme maloletého dieťaťa. Maloletý rodič môže mať v takomto prípade procesnú spôsobilosť na podanie takéhoto návrhu v zmysle § 20 O. s. p.. Pokiaľ je podaný konkrétny návrh na nariadenie predbežného opatrenia, okresný súd je povinný sa s takýmto návrhom vysporiadať, aj keď ide o vec starostlivosti súdu o maloletých v zmysle § 176 a nasl. O. s. p.. To, že súd môže začať konanie vo veciach starostlivosti o maloletých v zmysle § 81 ods. 1 O. s. p. aj bez návrhu, neznamena automaticky, že sa nevysporiada s nárokom, ktorý je predmetom samostatného návrhu. Samotná navrhovateľka maloletá D. G. do zápisnice o výsluchu dňa 25. 02. 2013 pred okresným súdom uviedla, že „žiadam, aby bol maloletý do mojej plnoletosti zverený do starostlivosti mojej matky I. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom X. nad Y., G. 5, v takom prípade by som netrvala na tom, aby mi predbežným opatrením boli priznané rodičovské práva k maloleťmu C.". Okresný súd mal rozhodnúť o návrhu maloletej matky D. G. ohľadne predbežného priznania rodičovských práv a povinností k starostlivosti o maloletého C. R. a buď pre späťvzatie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia konanie o predbežnom opatrení v tejto časti zastaviť, alebo návrh na nariadenie predbežného opatrenia v časti predbežného priznania rodičovských práv a povinností zamietnuť, pokiaľ mal za to, že nie je dôvod priznať rodičovské práva a povinnosti maloletej matke.

Závažným nedostatkom spôsobujúcim zmätočnosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia okresného súdu je aj to, že pokiaľ súd ex offo začal konanie o nariadenie predbežného opatrenia vo veci starostlivosti o maloletého C. R., nar. XX. XX. XXXX, aj v takomto prípade musí konať so všetkými dotknutými účastníkmi konania, ktorým upravuje konkrétne práva a povinnosti. Pokiaľ súd mal záujem zveriť maloletého C. R., nar. XX. XX. XXXX „do starostlivosti starej matky I. I." ide o predbežné zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti v zmysle § 45 a nasl. Zákona o rodine, pričom takáto osoba musí mať postavenie riadneho účastníka konania. Účastníkmi konania o úpravu práv a povinností k maloleťmu dieťaťu, sú okrem maloletého dieťaťa zastúpeného kolíznym opatrovníkom rodičia tohto dieťaťa, teda jeho matka (maloletá D. G.) a jeho otec C. R.. Pokiaľ súd mal záujem ohľadne práv a povinností k maloleťmu C. O., nar. XX. XX. XXXX konať aj so starou matkou I. I., bol povinný pribrať ju do konania ako účastníka v zmysle § 94 ods. 2 O. s. p.. V štádiu, keď okresný súd rozhodoval o predbežnom opatrení, postavenie I. I. nebolo postavenie účastníčky konania, ale zákonnej zástupkyne maloletej matky D. G.. Okresný súd vypočul I. I. ešte pred začatím konania o nariadenie predbežného opatrenia ex offo, ako zákonnú zástupkyňu maloletej D. G.. Aj po začatí konania o nariadenie predbežného opatrenia ex offo, I. I. mala postavenie len zákonnej zástupkyne maloletej D. G.. V konaní nemala postavenie účastníka konania, ale vždy len postavenie zákonnej zástupkyne maloletej D. G., preto vo vzťahu k nej nemohlo byť rozhodnuté o právach a povinnostiach k maloleťmu C. R..

Okresný súd nielen právne vec nesprávne posúdil, ale svoje závery opiera o nedostatočne zistený skutkový stav. Okresný súd nevzal do úvahy závery správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno zo sociálneho zisťovania v rodine maloletého dieťaťa zo dňa 25. 02. 2013, kde je priamo uvedené, že v starostlivosti otca o dieťa neboli zistené nedostatky, „maloleté dieťa C. R. bolo v čase návštevy čisto oblečené, spokojné, otec syna prebaľoval, predtým ho nakŕmil mliekom". Neprihliadol ani na tú skutočnosť, že o tom, že by sa stará matka zo strany matky I. I. o dieťa zaujímala, oddelenie nemá žiadne informácie, ako ani na skutočnosť, že nakoľko maloletá matka uviedla, že v prípade zverenia maloletého dieťaťa do svojej starostlivosti bude bývať pri strýkovi E. Y., v domácnosti starej matky I. I. neboli prešetrené pomery. Aj s prihliadnutím na uvedené skutočnosti sa javí nepresvedčivý záver okresného súdu, že s prihliadnutím na nízky vek maloletého dieťaťa, skutočnosť, že maloleté dieťa bolo

od svojho narodenia v starostlivosti matky, prípade v starostlivosti oboch rodičov, sa súdu javí zverenie maloletého do starostlivosti starej matky vhodnejšie smerom k zabezpečeniu zdravého psychického a fyzického vývinu maloletého dieťaťa; najmä pokiaľ v domácnosti starej matky bude aj maloletá matka. Z odôvodnenia uznesenia okresného súdu nie je zrejmé, prečo pri predbežnej starostlivosti o maloleté dieťa uprednostnil náhradnú osobnú starostlivosť zo strany jeho starej matky, teda I. I. a nie starostlivosť rodiča dieťaťa, v tomto prípade otca, ktorý prejavil o dieťa záujem. Z rozhodnutia okresného súdu ani nevyplýva, prečo bolo potrebné poskytnúť predbežnú ochranu a v čom spočíva nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy alebo potreby dočasnej úpravy pomerov maloletého dieťaťa v záujme maloletého dieťaťa.

Za pochybenie okresného súdu spôsobujúceho nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia je možné považovať aj nejednoznačnú terminológiu a použitie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku ohľadne konania o nariadenie predbežného opatrenia. Okresný súd na jednej strane rozhodol o povinnosti „odovzdať“ maloleté dieťa do starostlivosti starej matky v zmysle § 76 ods. 1 písm. b) O. s. p., na druhej strane však v odôvodnení rozhodnutia poukazuje na predbežné „zverenie“ maloletého do starostlivosti starej matky, čo nenadväzuje na ust. § 76 ods. 1 písm. b) O. s. p.. Druhy predbežných opatrení uvedené v § 76 ods. 1 O. s. p. sú vymedzené len exemplifikatívne, teda príkladmo. Z toho vyplýva, že súd môže nariadiť aj predbežné opatrenie iného obsahu, ktoré nie je potrebné priamo podriaďovať ustanoveniu a druhom predbežných opatrení vymedzených v § 76 ods. 1 O. s. p.. Pokiaľ súd predbežným opatrením zveruje maloleté dieťa do starostlivosti niektorého z rodičov alebo do náhradnej osobnej starostlivosti inej osoby, neznamená to automaticky, že takéto predbežné opatrenie je potrebné právne podriaďovať pod niektoré z exemplifikatívne uvedených druhov predbežných opatrení uvedených v § 76 ods. 1 O. s. p.. Z tohto hľadiska preto odôvodnenie rozhodnutia o „zverení“ dieťaťa do starostlivosti nenadväzuje na použité ustanovenie § 76 ods. 1 písm. b) O. s. p. o „odovzdaní“ dieťaťa do starostlivosti konkrétnej fyzickej osoby.

Vzhľadom na to, že vady konania o nariadenie predbežného opatrenia začatého okresným súdom ex offo, ako aj uznesenia vydaného pod č. k. 2P/38/2013 - 26 zo dňa 26. 02. 2013 nie je možné zhojiť v odvolacom konaní zmenou uznesenia okresného súdu a uznesenie pre jeho vady nie je možné ani potvrdiť, odvolaciemu súdu nezostalo iné, než uznesenie okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Okresný súd sa bude musieť vysporiadať s návrhom maloletej D. G. na vydanie predbežného opatrenia ohľadne predbežného priznania rodičovských práv a povinností vo vzťahu k starostlivosti o maloleté dieťa, a rozhodnúť o ňom. V prípade, že maloletá D. G. netrvá na priznaní rodičovských práv (z čoho je zrejmé, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia v tomto rozsahu berie späť) je potrebné konanie o nariadenie predbežného opatrenia v tejto časti zastaviť. V právnej veci starostlivosti o maloletého C. R. pokiaľ o právach a povinnostiach k maloletemu dieťaťu chce okresný súd predbežným opatrením rozhodnúť o zverení maloletého dieťaťa inej osobe, než niektorému z rodičov, je potrebné, aby takáto osoba bola do konania pribratá ako účastník konania podľa § 94 ods. 2 O. s. p., pretože len v takomto prípade je možné rozhodovať o právach a povinnostiach vo vzťahu k tejto osobe. V tomto zmysle si okresný súd musí ujasniť, či I. I. bude vystupovať v konaní ako zástupkyňa maloletej matky D. G., alebo ako pribratý účastník konania. Pokiaľ okresný súd bude mať záujem predbežným opatrením predbežne zveriť maloletého C. R. do náhradnej osobnej starostlivosti inej osoby než niektorého z rodičov, je potrebné posudzovať, či takéto opatrenie by bolo v záujme maloletého dieťaťa, a či zo strany oboch rodičov maloletého dieťaťa dochádza k takému zanedbávaniu starostlivosti o maloleté dieťa, že starostlivosť o maloleté dieťa je potrebné riešiť týmto spôsobom. V prvom rade je potrebné poukázať na to, že maloleté dieťa má oboch rodičov, a len ak ani jeden z týchto rodičov nie je schopný o maloleté dieťa sa starať, len v takomto prípade je možné zvažovať starostlivosť o maloleté dieťa inou osobou. V zmysle § 44 ods. 1 Zákona o rodine, náhradou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť. Rodičovské práva a povinnosti majú v prvom rade obaja rodičia, na čo poukazuje aj ust. § 28 ods. 2 Zákona o rodine.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov odvolacieho senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.